

Kursplan

Svenska som andraspråk för lärare i gymnasiet, 90 hp (1-90 hp).

Ingår i Lärarlyftet II 90 högskolepoäng, Grundnivå 1

Swedish as a Second Language for Teachers in Upper Secondary School, 90 cr
(1-90 cr) 90 Credits*, First Cycle Level 1

Lärandemål

Kursens övergripande mål är att den studerande utvecklar fördjupade och vidgade kunskaper inom Svenska som andraspråk.

Delkurser

1. Flerspråkighet, 7,5 högskolepoäng

Delkursens övergripande mål är att den studerande utvecklar kunskaper kring förutsättningar för flerspråkighet såväl ur ett individ- som ett samhällsperspektiv. Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- visa förståelse för grundläggande begrepp inom flerspråkighetsfältet såsom simultan respektive successiv tvåspråkighet, språkbyte, språkbevarande och kodväxling
- visa förståelse för och problematisera faktorer som kan påverka individers flerspråkiga utveckling med fokus på barn och ungdomar
- diskutera kulturella frågor av relevans för skola och lärande
- diskutera den pedagogiska verksamheten i relation till centrala begrepp och teorier om flerspråkighet.

2. Svensk grammatik och lexikon i ett andraspråksperspektiv, 7,5 högskolepoäng

Delkursens övergripande mål är att den studerande utvecklar kunskaper om och förståelse för hur inläring av syntax, morfologi och semantik kan främjas i andraspråksundervisning. Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- urskilja morfologiska, syntaktiska och semantiska drag och benämna dem med språkvetenskaplig terminologi
- visa grundläggande kunskaper om den grammatiska och lexikala utvecklingen hos ungdomar med svenska som första och andraspråk
- analysera och bedöma talad och skriven andraspråkssvenska på olika

nivåer

- tillämpa sina kunskaper i genomförandet av en enkel performansanalys.

3. Svensk fonetik och uttalsundervisning, 7,5 högskolepoäng

Delkursens övergripande mål är att den studerande förvärvar sådana insikter i allmän och svensk fonetik att han/hon kan hjälpa inlärare i alla åldrar att närma sig ett funktionellt och lyssnarvänligt svenskt uttal. Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- visa god förståelse för talets allmänna villkor liksom för de skillnader som ligger till grund för olika språks fonologi
- visa förståelse för ungdomars talutveckling, både vad gäller perception och produktion
- visa insikt i att uttalet förutom att signalera ett visst förstaspråk även kan underlätta eller försvåra förståelsen, liksom även ge intryck av hög eller låg kompetens inom andra områden
- visa goda insikter i den temporala delen av svensk prosodi som innefattar de fonologiska kontrasterna betoning och kvantitet
- analysera ett språkprov enligt prosodiska grundprinciper och visa förståelse för hur de kan tillämpas i undervisningen.

4. Lärande i det flerspråkiga och mångkulturella klassrummet, 7,5 högskolepoäng

Delkursens övergripande mål är att den studerande utvecklar kunskaper om olika sätt att organisera den pedagogiska verksamheten utifrån teorier gällande andraspråksinläring och interkulturellt lärande. I denna delkurs behandlas i synnerhet didaktiska frågor av relevans för flerspråkiga elever. Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- visa grundläggande förståelse för teorier gällande andraspråksinläring och interkulturellt lärande
- planera, analysera och reflektera om undervisning i svenska som andraspråk och göra relevanta prioriteringar utifrån centrala teorier för andraspråksinläring och interkulturellt lärande samt gällande styrdokument
- göra väl avvägda val när det gäller arbetssätt och undervisningsform utifrån aktuell situation och målgrupp
- visa förmåga att planera pedagogisk verksamhet där andraspråksinlärare ingår
- visa grundläggande kunskaper om teorier om relationer mellan språk och lärande.

5. Skrift i skolan och det moderna samhället, 7,5 högskolepoäng

Delkursens övergripande mål är att den studerande fördjupar sin kunskap om skriftspråksutveckling och skriftspråksanvändning på ett andraspråk bland ungdomar och vuxna. Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- planera undervisning för att främja elevers utveckling av strategier för läsande och skrivande med utgångspunkt i elevers tidigare skriftspråksfärdigheter både på svenska och andra språk
- planera undervisning för ungdomar med kort eller ingen tidigare skolgång
- visa kännedom om vad som kännetecknar avancerade strategier för läsande och skrivande
- visa förståelse för skriftspråkets betydelse i skolans olika ämnen
- möta, ta till vara och utveckla de kunskaper och erfarenheter som elever har från olika textvärldar som de mött utanför skolan, i synnerhet digitala textvärldar
- planera och organisera undervisning som gynnar elevers användande av digitala verktyg
- beskriva hur faktorer som kön samt sociokulturell bakgrund kan påverka elevers skriftspråksanvändning och användning av digitala verktyg
- tillägna sig och reflektera över en forskningstext inom litteracitetsområdet
- skriva en reflekterande rapport av en forskningstext enligt vedertagna akademiska normer.

6. Svenska språkets struktur i ett andraspråksperspektiv, 7,5 högskolepoäng

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- visa god förståelse för svenska språkets struktur i ett andraspråksperspektiv
- bedöma och analysera inlärarspråk, vad gäller uttal, morfologi, semantik och syntax.

7. Arbetssätt för dokumentation och bedömning, 7,5 högskolepoäng

Delkursens övergripande mål är att den studerande ska analysera text- och språkutveckling i ett andraspråksperspektiv med fokus på dokumentation och bedömning. Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- beskriva, använda och problematisera olika arbetssätt för undervisning och deras relation till olika typer av bedömning av språkutveckling
- visa fördjupade kunskaper om hur tal och skrift kan dokumenteras,

analyseras och bedömas

- beskriva grundläggande drag i kunskapsrelaterat skolspråk och visa medvetenhet om dess grundläggande särdrag vad gäller det språk som används i skolans olika ämnen.

8. Interaktion och lärande i flerspråkiga sammanhang, 7,5 högskolepoäng

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- visa kännedom om grundläggande drag i klassrumsinteraktion
- visa goda kunskaper om interaktionens betydelse för andraspråksutveckling
- visa kännedom om några teoretiska perspektiv på relationer mellan interaktion, lärande och andraspråksutveckling
- visa förståelse för fenomenet multietniskt ungdomsspråk och diskutera dess implikationer
- genomföra en transkription och mindre analys av talad interaktion utifrån någon etablerad konvention
- bedöma och diskutera andraspråktalares talade språk i ett kommunikativt perspektiv.

9. Andraspråksforskning: en forskningsöversikt, 7,5 högskolepoäng

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- redogöra för de huvudfrågor som behandlas i samtida nationell och internationell andraspråksforskning
- diskutera styrkor och svagheter hos olika typer av forskningsperspektiv inom andraspråksforskning
- relatera olika typer av kunskap som genererats inom andraspråksforskningen till teorier och vetenskapliga perspektiv.

10. Litteracitetsarbete i gymnasieskolan, 7,5 högskolepoäng

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- visa förmåga att analysera och problematisera läsande och skrivande i ett andraspråksperspektiv med utgångspunkt i några olika teoretiska perspektiv
- analysera och reflektera över en forskningstext inom litteracitetsområdet
- planera arbete med skönlitteratur i undervisningen i svenska som andraspråk
- använda några metoder för analys av skönlitterära texter relevanta för

- undervisning i svenska som andraspråk i gymnasieskolan
- visa god kännedom om villkor för att lära sig läsa och skriva för första gången i ungdomsåren på svenska som ett andraspråk
- visa förmåga att planera undervisning där elever som tidigare inte kunnat läsa och skriva ingår
- visa kännedom om svensk skrift kontrasterad mot andra skriftsystem
- visa god kunskap om vad som kännetecknar avancerade strategier för läsande och skrivande
- planera undervisning som främjar elevers utveckling av strategier för läsande och skrivande, med utgångspunkt i deras tidigare skriftspråksfarenheter både på svenska och andra språk.

11. Uppsats, 15 högskolepoäng

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- visa förmåga att utifrån en väl avgränsad problemställning inom andraspråksfältet söka, samla, värdera samt tolka och analysera relevant information samt därvid följa gängse forskningsetiska regler
- genomföra en självständig studie med anknytning till andraspråksforskning, relevant teorianknytning och metod, samt argumentation som vilar på litteraturstudier och väl genomförd materialinsamling
- med god språklig kommunikationsförmåga presentera egna resultat och argumentera för dem
- självständigt och kritiskt analysera och diskutera andra uppsatser utifrån vetenskaplighet och tillämpad metod, samt i form av konstruktiv respons diskutera resultaten i dialog med andra studenter.

Innehåll

Kursen består av elva delkurser. Kurserna har en didaktisk inriktning där den studerande utvecklar sina färdigheter att planera, genomföra och analysera undervisning för flerspråkiga elever med utgångspunkt i teorier om flerspråkighet och interkulturellt förhållningssätt. Den studerande utvecklar och fördjupar sina kunskaper inom flerspråkighetsområdet. Kursen har en tydlig forskningsanknytning och den studerande utvecklar en överblick över forskningsfältet. Den studerande genomför dessutom ett självständigt uppsatsarbete under kursen.

Delkurser

1. Flerspråkighet, 7,5 högskolepoäng

Delkursen ger en introduktion till flerspråkighetsfältet där grundläggande begrepp

belyses och diskuteras. Olika faktorer som kan påverka flerspråkiga ungdomars språkutveckling på individ-, grupp- och samhällsnivå diskuteras. Särskilt behandlas frågor av kulturell art av speciell relevans för skola och lärande. Vidare innehåller delkursen en orientering om flerspråkighet inom den svenska skolan. I delkursen behandlas även styrdokument av särskild relevans för elever med flerspråkig bakgrund.

2. Svensk grammatik och lexikon i ett andraspråksperspektiv, 7,5
högskolepoäng

Delkursen belyser, både teoretiskt och didaktiskt, svensk grammatik och lexikon ur ett andraspråksperspektiv. Delkursen tar översiktligt upp den grammatiska och lexikala utvecklingen hos ungdomar ur såväl ett förstaspråks- som ett andraspråksperspektiv. Vidare använder den studerande inom delkursen redskap för bedömning av lämplig prioritering av språkliga drag inom undervisningen.

3. Svensk fonetik och uttalsundervisning, 7,5 högskolepoäng

Delkursen tar upp grundläggande allmän fonetik och svensk fonologi med tyngdpunkt på grundläggande svensk temporal prosodi. Ungdomars talutveckling tas upp i ett förstaspråks- och ett andraspråksperspektiv. Sociala och integrativa aspekter av andraspråksuttal belyses och delkursen presenterar dessutom didaktiska redskap för att bedriva uttalsundervisning inom svenska som andraspråk.

4. Lärande i det flerspråkiga och mångkulturella klassrummet, 7,5
högskolepoäng

I denna delkurs behandlas centrala didaktiska teorier om hur andraspråksutveckling kan stödjas genom undervisning samt olika arbetssätt som är relevanta för undervisning i Svenska som andraspråk. Inom delkursens ram behandlas relationer mellan utveckling av språk och lärande i undervisningssammanhang, med fokus på klassrumsundervisning och organisation på skolnivå. Vidare belyses i delkursen teorier gällande interkulturellt lärande och mångfald i skolan. Delkursen behandlar olika arbetssätt för att gynna elevers språkutveckling och interkulturella lärande såväl inom svenska som andraspråk som i ämnesundervisningen.

5. Skrift i skolan och det moderna samhället, 7,5 högskolepoäng

I denna delkurs behandlas skriftspråkande i ett flerspråkigt perspektiv och i relation till de textvärldar som ungdomar i dagens globaliserade och nätbaserade samhälle använder sig av. Olika faktorer som påverkar elevernas skriftspråksanvändning och synnerhet användning av digitala verktyg studeras. Särskilt behandlas undervisning av elever som saknar eller har kort tidigare skolutbildning samt vikten av att i undervisningen bygga på elevers tidigare skriftspråkserfarenheter, så som

färdigheter i andra språk. Även förhållandet mellan skriftspråk och lärande i skolans olika ämnen behandlas. Inom delkursens ram läser den studerande en forskningstext inom litteracitetsområdet och skriver en rapport som dessutom redovisas muntligt.

6. Svenska språkets struktur i ett andraspråksperspektiv, 7,5 högskolepoäng
I denna delkurs analyseras fraser och satser ur ett andraspråksperspektiv, med huvudsaklig inriktning på nominalfraser, huvudsatser och bisatser samt referens. Vidare ingår en fördjupning i svenskans fonetik i kontrastivt perspektiv med fokus på prosodiska företeelser. I delkursen studeras även ordförrådets utveckling hos andraspråksinlärare.
7. Arbetssätt för dokumentation och bedömning, 7,5 högskolepoäng
Delkursen behandlar olika typer av talat och skrivet språk och särskilt vad som är specifikt för utveckling av svenska som andraspråk. Varierande sätt att arbeta med språkutveckling presenteras, där olika aspekter av samt metoder för bedömning och dokumentation diskuteras och problematiseras. Inom delkursens ram behandlas även grundläggande skillnader i uppbyggnad av olika typer av texter, såväl talade som skrivna, i skolans olika ämnen. Delkursen belyser även grundläggande faktorer för utvecklingen av ett kunskapsrelaterat språk, det vill säga det språk som används för att konstituera och utveckla kunskap i skolans olika ämnen.
8. Interaktion och lärande i flerspråkiga sammanhang, 7,5 högskolepoäng
I delkursen behandlas och diskuteras interaktionens betydelse för lärande och andraspråksutveckling med fokus på klassrum och skola. Den studerande möter olika teoretiska perspektiv på relationen mellan interaktion, lärande och andraspråksutveckling. Vidare presenteras och problematiseras olika typer av klassrumsdiskurs och dess implikationer för lärande och språkutveckling. Fenomenet multietniska ungdomsspråk belyses och diskuteras. Under kursen tillägnar sig den studerande grundläggande redskap för att analysera talad interaktion. Inom delkursens ram genomför den studerande en observation av interaktion i klassrumsmiljö samt analyserar denna. Den studerande genomför även en bedömning av en inlärares tal.
9. Andraspråksforskning: en forskningsöversikt, 7,5 högskolepoäng
Inom delkursens ram ska den studerande orientera sig om andraspråksforskningens huvudfrågor, teorier, forskningsmetoder och resultat. Den studerande fördjupar kunskaper om ett vetenskapligt arbetssätt inom ämnesområdet. Inom kursen behandlas tvåspråkighet ur tre perspektiv, ett samhällsperspektiv, ett individperspektiv samt ett rent språkligt perspektiv.

10. Litteracitetsarbete i gymnasieskolan, 7,5 högskolepoäng

I denna delkurs behandlas skriftspråkande i ett flerspråkigt perspektiv i gymnasieskolan med fokus på tre teman: skönlitteratur, skriftspråksutveckling för elever som inte tidigare haft möjlighet att lära sig att läsa och skriva samt utveckling av avancerade strategier för läsning och skrivning. Delkursen behandlar litteracitet i relation till undervisning, mångkultur och flerspråkighet. Inom delkursens ram behandlas skönlitteraturens roll med koppling till andraspråksundervisning. Vidare belyses metoder för att analysera skönlitterära texter och den studerande genomför en textanalys av ett eller flera litterära verk. Den studerande utvecklar även sin förmåga att göra didaktiska ställningstaganden samt att kritiskt kunna förhålla sig till arbete med skönlitteratur inom undervisningen i svenska som andraspråk. Särskilt behandlas undervisning av elever som saknar eller har kort tidigare skolutbildning. Stor vikt läggs vid att i undervisningen bygga på elevers tidigare skriftspråkserfarenheter och färdigheter i andra språk.

11. Uppsats, 15 högskolepoäng

Inom denna delkurs genomför den studerande ett självständigt arbete inom ämnesområdet andraspråksforskning, som redovisas skriftligt samt diskuteras i en uppsatsventilering. I delkursen ingår också att den studerande opponerar på en annan uppsats samt försvarar sin egen.

Examinationsformer

Delkurserna 1-10 examineras fortlöpande genom aktivt deltagande i seminarier, skriftliga och muntliga uppgifter, fältuppgifter samt hemtentamen. Delkurs 11 examineras genom den skrivna uppsatsen samt ventilering.

Arbetsformer

Arbetet bedrivs i form av föreläsningar, obligatoriska nätbaserade seminarier, fältuppgifter, diskussionsforum och handledning.

Betyg

Som betygsskala används U–VG.

För att få betyget VG på hela kursen krävs VG på minst 67,5 hp.

Betygsrapportering:

Moment 1: Flerspråkighet - 7,5 hp

Moment 2: Svensk grammatik och lexikon i ett andraspråksperspektiv - 7,5 hp

Moment 3: Svensk fonetik och uttalsundervisning - 7,5 hp

Moment 4: Lärande i det flerspråkiga och mångkulturella klassrummet - 7,5 hp

Moment 5: Skrift i skolan och det moderna samhället - 7,5 hp

Moment 6: Svenska språkets struktur i ett andraspråksperspektiv - 7,5 hp

Moment 7: Arbetssätt för dokumentation och bedömning - 7,5 hp

Moment 8: Interaktion och lärande i flerspråkiga sammanhang - 7,5 hp

Moment 9: Andraspråksforskning: en forskningsöversikt - 7,5 hp

Moment 10: Litteracitetsarbete i gymnasieskolan - 7,5 hp

Moment 11: Uppsats - 15 hp

Förkunskapskrav

Lärarexamen

Övrigt

Denna utbildning är en uppdragsutbildning och får endast sökas av lärare som deltar i lärarfortbildningen enligt **Förordning (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande**. Se Skolverkets webbplats

<http://www.skolverket.se>.

Den som söker till denna kurs utan godkännande från skolhuvudmannen är inte behörig att delta och riskerar att få avbryta utbildningen.

För nätbaserad kurs krävs att den studerande har möjlighet att kommunicera med ljud och bild via en dator eller motsvarande.

Ersätter SS1091.

Summary in English

The course consists of eleven modules. The modules have a didactic approach in which students develop their skills in planning, implementing and analysing the teaching of multilingual pupils on the basis of theories of multilingualism and interculturalism. Students develop and deepen their knowledge in the field of multilingualism. The course has a clear link to research, and students develop an overview of the research field. They also complete an independent essay as part of the course.

Ämnestillhörighet:

Svenska som andraspråk

Ämnesgrupp:

Svenska som andraspråk

Utbildningsområde:

Humanistiska området, 100%

Kursen kan ingå i följande huvudområde(n):

1. Svenska som andraspråk

Fördjupningsbeteckning för respektive huvudområde:

1. GXX

Fastställd:

Fastställd 2016-09-08

Kursplanen gäller fr.o.m. 2016-09-08

Reviderad:

Reviderad 2016-11-17

Revideringen är giltig fr.o.m. 2016-11-17